

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ PENTRU CLASA A X-A

**PENTRU CICLUL INFERIOR AL LICEULUI
ȘI
PENTRU ȘCOLILE DE ARTE ȘI MESERII**

RELIGIE
(cultul reformat)

Aprobat prin ordin al ministrului
Nr. 4598 / 31.08.2004

NOTA DE FUNDAMENTARE

privind elaborarea programelor școlare pentru clasele a IX-a și a X-a

Programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a, documente reglatoare componente ale curriculumului național au fost elaborate în conformitate cu:

- asumarea de către România a *Planului detaliat de lucru asupra obiectivelor sistemelor educaționale și de formare profesională din Europa*, ratificat de Consiliul European de la Barcelona, în 2002, și a *Declarației miniștrilor europeni ai educației și formării profesionale și a Comisiei Europene cu privire la consolidarea cooperării europene în formarea profesională – „Declarația de la Copenhaga”*, convenită la Copenhaga în 2002;
- obiectivele actuale ale reformei învățământului din România vizând finalitățile, curriculumul și structura învățământului obligatoriu stabilite în conformitate cu prevederile Legii învățământului nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare și ale Legii nr. 268/2003 pentru modificarea Legii învățământului nr. 84/1995;
- nevoia de adaptare a curriculumului național la schimbările din structura învățământului preuniversitar: apartenența claselor a IX-a și a X-a deopotrivă la învățământul obligatoriu și la cel liceal;
- valorificarea experienței pozitive privind proiectarea curriculumului pentru învățământul liceal pornind de la competențe ca achiziții finale al învățării, prin care se asigură accentuarea dimensiunii acționale în formarea elevilor;
- rolul și statutul disciplinelor școlare, stabilite în planurile cadru de învățământ aprobate prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 5723/23.12.2003.

Structurarea noilor planuri cadru de învățământ pentru clasele a IX-a și a X-a pe componentele **trunchi comun** și **curriculum diferențiat** determină organizarea, la nivelul programei școlare, a ofertei educaționale centrale în competențe și conținuturi ale învățării prezentate distinct, pentru fiecare dintre aceste componente.

În aceste condiții, noile programe școlare pentru clasele a IX-a – a X-a au următoarea structură:

- **Notă de fundamentare**, elaborată în scopul prezentării relației dintre programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a și documentele de politică educațională și curriculară pe care acestea se fundamentează;
- **Notă de prezentare**, în care de detaliază rolul disciplinei de învățământ și statutul specific al acesteia în cadrul curriculumului național, precum și contribuția disciplinei de învățământ la cele opt domenii de competențe cheie stabilite la nivel european;
- **Competențe generale**, cu un nivel accentuat de complexitate, definite pe o disciplină de învățământ sau, după caz, pe o categorie de discipline de învățământ, pentru a evidenția achizițiile finale de învățare ale elevilor la sfârșitul învățământului obligatoriu și/ sau pentru a orienta pregătirea de specialitate a acestora;
- **Valori și atitudini**, finalități de natură axiologică, urmărite prin studiul disciplinei, definite pentru învățământul liceal;
- **Competențe specifice – conținuturi**, nucleul funcțional al programei școlare, definit pentru fiecare an de studiu;
- **Sugestii metodologice**, elaborate pentru a orienta proiectarea demersului didactic adecvat competențelor, valorilor și atitudinilor prevăzute în programele școlare.

NOTA DE PREZENTARE

Obiectivul general al disciplinei **Religie – cultul reformat** constă în formarea personalității în concordanță cu valorile creștine, prin integrarea cunoștințelor religioase în structurarea de atitudini moral-creștine și prin aplicarea învățaturii de credință în viața proprie și a comunității.

Prin cunoștințele, atitudinile și valorile promovate, disciplina **Religie** contribuie la formarea competențelor cheie stabilite la nivelul Comisiei Europene, cu precădere la formarea celor care vizează domeniile: a învăța să înveți, competențe interpersonale, interculturale, sociale și civice și „sensibilitate la cultură”. Contribuția **Religiei** la aceste domenii este prezentată detaliat astfel:

- **a învăța să înveți**
  - abilități: manifestarea autonomiei, a perseverenței și a disciplinei în procesul de învățare, reflecția critică asupra diferitelor aspecte ale învățării, din perspectiva propriei identități religioase și a atitudinii ecumenice;
  - atitudini: aprecierea pozitivă a învățării și a importanței acesteia pentru dezvoltarea proprie; adaptabilitate și flexibilitate în raportarea la cele învățate; automotivație și inițiativă în procesul de învățare; dorință de dezvoltare și perfecționare permanentă;
- **competențe interpersonale, interculturale, sociale și civice**
  - cunoștințe: informații despre propria credință și despre alte credințe și convingeri; cunoștințe referitoare la principalele evenimente din istoria Bisericii; noțiuni referitoare la atitudini și comportamente creștine în relația cu aproapele și în raportarea la comunitate; modele biblice de comportament și de viață;
  - abilități: asumarea și susținerea propriei identități religioase; integrarea în comunități variate din punct de vedere al convingerilor; respectarea opiniilor și a comportamentelor semenilor; eliminarea din comportament a oricărei forme de violență pe criterii religioase; medierea situațiilor conflictuale care pot apărea la nivelul comunității;
  - atitudini: înțelegerea diferențelor dintre valorile specifice diferitelor religii; respectul față de cei de alte credințe și convingeri; responsabilitate în raport cu propriul comportament; acceptarea diversității și susținerea coeziunii la nivelul comunității; implicarea în viața comunității;
- **„sensibilizare la cultură”**
  - cunoștințe: contribuția religiei la cultura și civilizația universală (istorie, limbă, literatură, artă, civilizație etc.);
  - abilități: analizarea, compararea și dezbateră vizând rolul religiei în cultura universală;
  - atitudini: asumarea propriei identități religioase și manifestarea respectului pentru alte credințe; manifestarea unor atitudini pozitive față de formele de expresie culturală.

Disciplina **Religie** face parte din aria curriculară ”Om și societate” și i se alocă 1 oră pe săptămână în trunchiul comun pentru toate filierele și profilurile învățământului liceal și pentru școlile de arte și meserii.

Programa școlară de **Religie** este structurată pe următoarele componente:

- competențe generale – comune pentru programele școlare de *Religie* ale tuturor cultelor;
- valori și atitudini – comune pentru programele școlare de *Religie* ale tuturor cultelor;
- competențe specifice asociate cu conținuturi;
- conținuturi ale învățării;
- sugestii metodologice.

COMPETENȚE GENERALE

1. Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri
2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare
3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente
4. Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității
5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

VALORI ȘI ATITUDINI

- conștientizarea rolului învățăturilor Bisericii în viața personală și a comunității
- dezvoltarea respectului față de cele sfinte
- asumarea propriei identități religioase
- responsabilitate în exercitarea drepturilor și obligațiilor ce decurg din apartenența la diferite identități (confesiune, națiune, comunitate, profesie, cultură etc.)
- respect și înțelegere față de semenii de alte credințe și convingeri
- grija față de aproapele
- interesul pentru aprofundarea cunoștințelor religioase în vederea permanentei deveniri spirituale

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Definierea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Sintetizarea învățaturii de credință reformată referitoare la Revelația Scrisă	- Revelația biblică - Sola Scriptura (numai din Sfânta Scriptură poate fi cunoscut Cuvântul Domnului)
1.2. Argumentarea necesității canonizării sfințelor scrieri	- Formarea canonului, fundamentarea confesională a canonului
1.3. Identificarea elementelor structurale și a temelor fundamentale ale Sfintei Scripturi	- Temele fundamentale ale Vechiului Testament și ale Noului Testament - Complementaritatea Testamentelor

2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Utilizarea adecvată a termenilor specifici religiei în argumentarea învățaturii de credință	- Înțelegerea și interpretarea Bibliei; tipuri de interpretare a Bibliei
2.2. Analizarea semnificațiilor actuale ale unor termeni specifici religiei, în diferite contexte de comunicare (limbaj specializat, limbaj colocvial etc.)	- Analiza comparativă a unor termeni și sintagme biblice: Canonic – apocrif; Milostenie – clemență, har; Mijlocitor – mântuitor; Credință adevărată – încrederea inimii

3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Sintetizarea elementelor definitorii ale profilului creștinului, pe baza exemplurilor biblice (patriarhi, profeți, ucenici, apostoli)	- Chemare, ascultare, supunere, încredere, legământ, credință, recunoștință, mântuire prin credință
3.2. Exprimarea unui punct de vedere propriu referitor la atitudinile și comportamentele unor personaje biblice	- Istoria patriarhilor și rolul legământului în viața lor - Profeții: personalități carismatice, caracteristici ale activității lor
3.3. Argumentarea semnificației poruncii iubirii (a-L iubi pe Dumnezeu și pe aproapele) ca sumă a Legii	- Etica lui Isus – cuvântul și fapta Fiului care cunoaște voința Tatălui

4. Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Identificarea modalităților de aplicare în practică a virtuților creștine, în diferite contexte de viață	- Virtuți creștine: dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea poftelor etc.
4.2. Autoevaluarea relațiilor cu ceilalți (diferite categorii: colegi, prieteni, profesori, părinți etc.) prin raportare la valorile creștine și la exemple biblice	- Asumarea responsabilităților aproapelui: iubire, îngrijire, protecție, deservire, diaconie
4.3. Descrierea formelor de participare la viața comunității	- Viața și munca comunitară spre mai mare glorie a lui Dumnezeu

5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

Competențe specifice	Conținuturi
5.1. Analizarea caracteristicilor istorice, geografice și culturale ale contextelor diferitelor evenimente biblice	<ul style="list-style-type: none"> - Caracterizarea perioadei Vechiului Testament (epoca patriarhilor, istoria Israelului etc.) - Caracterizarea perioadei vieții lui Isus - Caracterizarea primei perioade a Bisericii
5.2. Argumentarea importanței și semnificației faptelor lui Isus Hristos	<ul style="list-style-type: none"> - Miracolele lui Isus Hristos – evenimente neobișnuite ce demonstrează puterea și personalitatea activă a lui Dumnezeu - Miracolul cel mai mare al Noului Testament este însuși Isus Hristos (nașterea și învierea) - Miracolul credinței

UNITĂȚI DE CONȚINUT

I. Cunoștințe de bază despre biblie

Termeni și concepte specifice

- formarea canonului; fundamentarea confesională a canonului
- revelația și istoriografia biblică

II. Vechiul Testament

1. Cărțile istorice

Termeni și concepte specifice

- geneza, întâmplări premergătoare istoriei universale, mitul, poeme religioase
- patriarh, epoca patriarhilor, chemare, legământ
- Cuvântul viu și activ al lui Dumnezeu
- epoca din Egipt, robie, eliberare, peregrinare în deșert, pământul făgăduinței
- păcat-prăpastie-credință, strigăt și eliberare
- cărți biblice: Judecătorii, Rut, Samuel, Regi, Cronici

Conținuturi

- Vremurile străvechi
- Istoria Israelului
- Epoca patriarhilor
- Epoca lui Moise și a lui Ioșua
- Istoria Israelului în Canaan

2. Cărțile profetice

Termeni și concepte specifice

- profet, profet biblic, personalitate carismatică
- profetul Moise, Balaam – profetul păgân, profeții extatici
- profeții cărților istorice din Biblie
- profeții scriptologi și caracteristicile activității lor
- post-istoria profetismului, Daniel și Iona, conținutul și mesajul cărților lor

Conținuturi

- Profeții
- Ante-istoria profetismului
- Profeții din cărțile istorice ale Bibliei
- Profeții scriptologi
- Post-istoria profetismului

3. Scriptele sfinte

Termeni și concepte specifice

- cărți cu caracter didactic din canonul ebraic
- mesaje specifice din cărțile: Psalmii, Iov, Proverbe, Ecclesiastul, Cântarea Cântărilor, Plângerile lui Ieremia, Estera

4. Istoria epocii inter-testamentare sau elenistice

Termeni și concepte specifice

- inter-testamentar, elenist
- Macabei, revolta Macabeilor

5. Cărțile apocrife

Termeni și concepte specifice

- apocrif, carte apocrifă, informația apocrifă
- cărți apocrife cu conținut istoric
- cărți apocrife poetice și de înțelepciune biblică

III. Noul Testament

1. Evangheliile

Termeni și concepte specifice

- Evanghelie, evanghelist, Mesia
- sinoptic, izvoare sinoptice, istoricul cărților sinoptice
- specificul cărților sinoptice
- caracter diferit, nesinoptic, imaginea completă a puterii și a menirii lui Isus în Evanghelia după Ioan

Conținuturi

- o Primele trei Evanghelii
- o Evanghelia după Ioan

2. Viața și învățătura lui Isus

Termeni și concepte specifice

- pilde biblice, miracol, puterea și personalitatea activă a lui Dumnezeu
- miracolele lui Isus, importanța mesajului din miracol, valoarea secundară a extraordinarului
- etica lui Isus, cuvântul și fapta Fiului care cunoaște voința Tatălui
- suma Legii este porunca cea mare: a-l iubi pe Dumnezeu și pe aproapele
- suferința, suferința lui Isus, rolul păcatului uman în această suferință, supunerea necondiționată a lui Isus față de Tatăl
- comportamente umane în perioada patimilor lui Isus
- învierea, înălțarea lui Isus, pogorârea Sfântului Duh
- comportamente umane față de Înviat

Conținuturi

- o Pildele lui Isus
- o Miracolele lui Isus
- o Etica lui Isus
- o Patimile lui Isus
- o Învierea și înălțarea lui Isus

3. Misiunea Bisericii

Termeni și concepte specifice

- apostoli, comunitate, biserică
- evrei, eleniști, păgâni
- Saul, Pavel
- drumurile misionare ale lui Pavel, evenimente, fapte, martiratul

Conținuturi

- Prima perioadă a bisericii
- Misiunea apostolului Pavel

4. Epistolele

Termeni și concepte specifice

- epistola, orientare comunitară, precizări teologice
- structura epistolară (salutatio, captatio, narratio, petitio, peroratio)
- epistole pastorale, credința fidelă, caracter consolidator al epistolelor sobornicești

Conținuturi

- Epistolele lui Pavel (prima grupă)
- Epistolele lui Pavel (a doua grupă)
- Epistole universale

5. Apocalipsa

Termeni și concepte specifice

- apocalipsa, revelație prin viziune, limbaj simbolic
- tonalitate în general pesimistă, dualismul (relativ) etic specific
- mistica numerelor, cele șapte peceți și sunetele de trompete
- femeia îmbrăcată în soare, balaurul și cele două animale asociate
- sărbătoarea victoriei Mielului, pieirea Babilonului, domnia celor 1000 de ani
- ultima confruntare apocaliptică, învierea definitivă și judecata
- cerul și pământul nou, Noul Ierusalim, orașul fără templu, soare și lună

6. Probleme de înțelegere și de interpretare a Bibliei

Termeni și concepte specifice

- interpretarea literară sau istorică
- interpretarea analogică
- interpretarea morală
- interpretarea rațională

IV. Lecții de sinteză

- Despre Biblie și prezentul nostru
- Evenimentele vremurilor străvechi și istoria Israelului după sosirea în Canaan
- Profetismul
- Evangheliile, viața și învățătura lui Isus
- Epistolele biblice
- Să realizăm înțelegerea Cuvântului lui Dumnezeu prin rugăciune și supunere

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile propuse în programa școlară de *Religie – cultul reformat* pentru clasa a X-a sunt structurate pe următoarele domenii tematice: Cunoștințe de bază despre Biblie, Vechiul Testament, Noul Testament. Aceste domenii permit sintetizarea cunoștințelor asimilate în anii anteriori prin prelucrări concentrice ale unor teme centrale.

Temele au fost selectate din perspectiva următoarelor principii:

- accentuarea caracterului pragmatic al conținuturilor, prin centrarea pe dezvoltarea de atitudini și de comportamente;
- referirea la aspecte actuale din viața personală și din viața comunității;
- corelarea cunoștințelor specifice religiei cu cele dobândite la alte discipline de învățământ, mai ales la nivelul ariei curriculare "Om și societate" (Istorie, Geografie, Psihologie).

Prezentul curriculum este conceput într-o manieră flexibilă, care permite profesorului libertatea de opțiune în maniera de abordare a unei lecții. Construirea demersului didactic trebuie realizată în concordanță cu competențele specifice și trebuie să respecte structura internă a temelor, precum și particularitățile clasei și ale elevilor.

Se recomandă utilizarea unor activități de învățare precum:

- dialogul, dezbaterile pe teme diferite;
- studiul de caz cu rol de exemplificare a elementelor de morală creștină;
- problematizarea unor aspecte (referitoare la creație, la relația har-libertate etc.);
- implicarea în rezolvarea unor probleme concrete din viața comunității;
- argumentarea biblică;
- utilizarea calculatorului și a altor mijloace audio-vizuale pentru ilustrarea unor teme, pentru căutarea de informații sau pentru documentarea pe o temă dată.

În cadrul orei de Religie, evaluarea trebuie să aibă caracter formativ, cu scopul motivării elevului pentru aplicarea în practică a învățăturilor de credință. Deoarece formele clasice de evaluare au, pentru educația religioasă, limite mai accentuate decât în cazul altor discipline de studiu, se recomandă utilizarea unor modalități complementare de evaluare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a comportamentului elevilor în spațiul școlii și în afara acestuia.